

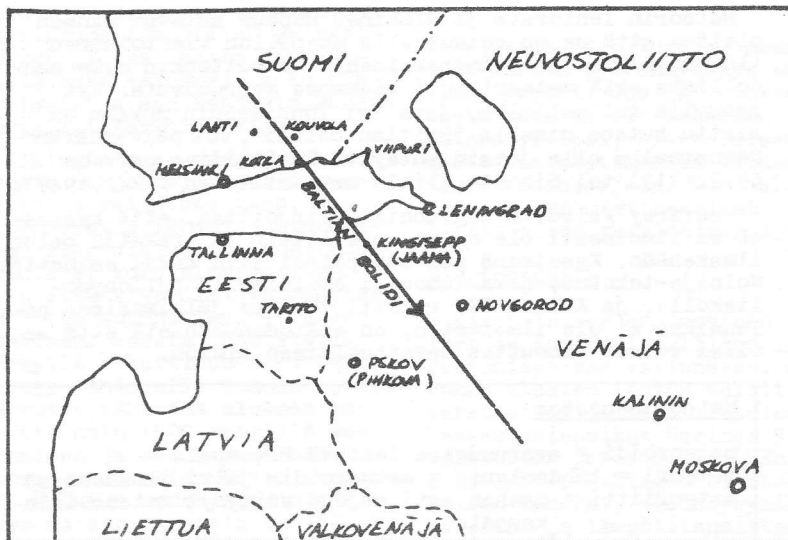
Baltian bolidi

Kirkas valoilmio, joka nähtiin Etelä-Suomessa helmi-kuun 11. päivänä 1976, on osoittautunut luonnolliseksi meteoriksi.

Valo nähtiin 11.2. illalla klo 17.50. Se kulki luoteesta kaakkoon ja ylitti Suomenlahden rannikon Kotkan kohdalla (AL 2/76). Valo jatkoi lentoaan Suomenlahden taakse, vaikka muutamat havaitsijat väittivätkin sen sammuneen pian Suomen ylitettyään.

Neuvostoliittolainen uutistoimisto APN julkaisi huhtikuun alussa tiedotteen, jossa tulipallon lentoa selostetaan. Se nähtiin mm. Baltian tasavalloissa, Valkovenäjällä, Leningradissa, Pihkovassa, Novgorodissa ja muissa kaupungeissa. Havaitsijat kuvasivat bolidia hyvin kirkkaaksi ja sanoivat sillä olleen punainen pyrstö ja siitä lähteneen monenvärisiä kipinöitä.

Neuvostoliittolaisiin observatorioihin lähetettiin yli 600 havaintoa ja 200 piirrosta bolidista. Niiden pe-

Yllä Baltian bolidin lentorata Suomen ja Neuvostoliiton yli.

rusteella sen rata on saatu määrätyksi. Bolidin lento kesti yli 100 sekuntia, kun tavallinen meteori sammuu yhdessä sekunnissa. Tähtitieteilijät selittävät hitaan liikkeen sillä, että meteoroidi ei törmännyt maapalloon sen liikesuuntaa vastaan, vaan saavutti Maan pienellä nopeuserolla ja hyvin loivassa kulmassa horisonttiin nähden.

Pulkovan observatorion johtaja Vladimir Krat uskoo että bolidi alkoi hehkua 120 km korkeudessa. Ennen kuin se saavutti ilmakehän tiheät kerrokset, se halkesi kahteen osaan, ja suuri joukko pienempiä kappaleita sai aikaan komean ilotulituksen. Meteori sammui noin 25 km korkeudella.

Tiedemiehet toivovat että bolidi ei täydellisesti tuhoutunut ilmakehässä vaan että jotkut palaset saavuttivat maanpinnan. Neuvostoliiton tiedeakatemia on pyytänyt putoamiskohdan lähellä asuvia ihmisiä etsimään mahdollisia palasia.

Tohtori Teofilus Tõnnisson Tartosta kirjoittaa myös tarkemmin tulipallon lennosta. Se nähtiin kaikkialla Eestissä klo 17.52 aikoihin yli minuutin ajan. Lentorata oli tällöin lähes vaakasuora. Tarton observatorioon on tullut 298 havaintoa.

Tulipallo ylitti Kingiseppin kaupungin suunnilleen pään päältä (kts. edellisen sivun kartta). Se jatkoi lentoaan kaakkoon. Eteläisin seutu jossa bolidi nähtiin oli Kalininin provinssin luoteisosassa. Mitään ääniä ei kuultu. Jos jotain palasia putosi maahan, ne löytyvät täältä. Tois-
taiseksi mitään ei ole löydetty.

Meteorin lentorata ja alhainen nopeus antavat aiheen olettaa että se on voinut olla maapallon kiertolainen (luonnollinen tai keinotekoinen). On kuitenkin myös mahdollista että meteori tuli kauempaa avaruudesta. Nyt nähdyllä tulipallolla, jota tri Tõnnissonin mukaan on alettu kutsua nimellä "Baltian bolidi", voi päivämäärän perusteella olla jotain yhteyttä Cyrillidien parveen (9.2.1913) tai Sihhote-Alinin meteoriittiin (12.2.1947).

Geoffrey Falworth Englannista kirjoittaa, että kyseessä ei ilmeisesti ole ollut satelliitin tai raketin paluu ilmakehään. Kyseisenä päivänä palasi vain kaksi esinettä: Molnija-tekokuu, joka tuhoutui eteläisellä pallonpuoliskolla, ja Kosmos 799 raketti. Vaikka jälkimmäisen paluuaikaa ei ole ilmoitettu, on epätodennäköistä että se olisi voinut aiheuttaa havaitunlaisen ilmiön.

Meteorisanastoa

meteoroidi = avaruudessa lentävä kivenpala
 meteori = tähdenlento = meteoroidin jälki ilmakehässä
 meteoriitti = maahan asti ehjänä säilynyt meteoroidin kappale
 mikrometeoroidi = pieni meteoroidi, avaruudessa lentävä hiekanjyvä
 bolidi = tulipallo = hyvin kirkas meteori